

НЕЖНА ЈЕ НОЋ

ARETÉ

www.areté.rs

Наслов ориџинала

F. Scott Fitzgerald
TENDER IS THE NIGHT

Збирка
Areté

Главни и одговорни уредник
Нина Гуглета

Превод
Ирина Вујичић

Лекшџура
Ивана Томић

Корекшџура
Александра Дунђерски

Графичко обликовање
Јана Вуковић

Штампа
Artprint, Нови Сад

Тираж
1000 примерака

Издавач
Areté, Београд

НЕЖНА ЈЕ НОЋ

Скотт Фицџералд

Превод
Ирина Вујичић

*Већ сам с тобом! Нежна је ноћ...
...Али шу нема светла,
Сем оно мало што ја већрић с небеса разноси
Кроз зелене помрчине и вијућаве обрасле пушељке.*

„Ода славују”, Џон Китс

О Ф И Ц Ц Е Р А Л Д У

Френсис Скот Ки Фиццералд (24. септембар 1896 – 21. децембар 1940) био је амерички писац романа и кратких прича из ере цеза. Сматра се једним од највећих писаца XX века. Припадао је самозваној „Изгубљеној генерацији”, Американцима рођеним деведесетих година XIX века који су стасали током Првог светског рата. Завршио је четири романа, оставио је пети недовршен, и написао десетине кратких на тему младости, очајања и старења.

Труго

П Р В О П О Г Л А В Љ Е

На пријатном жалу Француске ривијере, отприлике на пола пута између Марсеја и италијанске границе, стоји велики поносити хотел розе боје. Палме му с поштовањем хладе поруменелу фасаду и пред њим се пружа кратка блистава плажа. Недавно је то постало летње уточиште угледног и монденског света; пре деценију био је скоро напуштен када је енглеска клијентела у априлу отишла на север. Сада су у његовој близини згуснути многи бунгалови, али када ова прича почиње само су куполе десетак старих вила трулиле као локвањи усред масивних борова између Гаусовог хотела Детранжер и Кана, удаљеног осам километара.

Хотел и његов јаркобеж тепих плаже били су једно. У рано јутро удаљени призор Кана, ружичаста и крем боја старих утврђења, пурпурни Алпи који ограничавају Италију лежали су с друге стране воде њишући се на таласима и прстеновима које су правиле морске биљке кроз бистри плићак. Пре осам неки човек сишао је на плажу у плавом огртачу; пажљиво се

пљускао хладном водом како би се припремио, уз много гунђања и фрктања, па је један минут гацао морем. Када је отишао, плажа и залив били су мирни сат времена. Трговци су ишли ка западу на хоризонту, келнери су викали у хотелском дворишту, роса се сушила на боровима. После још сат времена трубе мотора огласиле су се завојитим путем дуж ниског венца масива Мор, који раздваја приобалну од праве провансалске Франсуцке.

На километар и по од мора, где борови уступају место прашњавим тополама, налази се усамљена железничка станица одакле је воз, једног јунског јутра 1925. године, довео жену и њену ћерку до Гаусовог хотела. Мајчино лице красила је избледела лепота коју ће убрзо прекрити испуцале вене; израз јој је био и спокојан и опрезан на неки пријатан начин. Међутим, поглед је брзо привлачила ћерка, која је носила магију у ружичастим длановима и образима обојеним љупким пламеном, налик на узбуђено руменило деце после купања увече. Фино чело благо се пело до тачке где јој је коса, оивичавајући га као штит, експлодирала у пепељастоплаве и златне таласе и локне и залиске. Очи су јој биле сјајне, крупне, бистре, влажне и блиставе, боја образа била јој је природна пуцајући на површини услед снажног пумпања њеног младог срца. Тело јој се танано њихало на последњој ивици детињства – било јој је скоро осамнаест, скоро да је била завршена, али још увек је била посута росом.

Када су се небо и море појавили пред њима као танка, врела линија, мајка рече:

„Нешто ми говори да нам се неће допасти ово место.”

„Ионако ми се иде кући”, одговори девојка.

Обе су говориле весело, али очигледно нису имале никакав циљ и зато им је било досадно – штавише, не би био довољан било који циљ. Хтеле су велико

узбуђење, не из потребе да стимулишу уморне живце, већ из халапљивости награђиваних ђака на веома заслуженом распусту.

„Остаћемо овде три дана и онда ћемо отићи кући. Одмах ћу послати телеграм да нам резервишу карте за брод.”

У хотелу је девојка резервисала на идиоматском али прилично незанимљивом француском, као да га се присећа. Када су се сместиле у приземљу пришла је блеску прозора и изашла неколико корака на камени веранду која се протезала дуж хотела. Док је ходала носила се као балерина, не повијена на куковима, већ извијена из доњег дела леђа. Напољу јој је врела светлост исекла сенку и повукла се – јара је била толика да ништа није могла да види. На удаљености од пола метра Медитеран је из трена у трен предавао своје пигменте бруталном сјају сунца; испод балустраде избледели бјуик кувао се на хотелском паркиралишту.

Заиста, од читавог предела, само је плажа врела од активности. Три дадиље Британке седеде су и уплитале спору шару викторијанске Енглеске, шару четрдесетих, шездесетих и осамдесетих, у цемпере и чарапе уз жамор оговарања који је звучао као бајалица; ближе мору десетак људи поспремали су испод штрафтастих сунцобрана, док је њихових десетак деце јурило неустрашиве рибе кроз плићак или лежало голо пресијавајући се од кокосовог уља на сунцу.

Када је Роузмери дошла на плажу, дванаестогодишњи дечак протрчао је поред ње и ускочио у море уз усхићене повике. Осећајући како је непознати људи загледају, скинула је огртач и кренула за њим. Плутала је лицем надоле неколико метара и, пошто јој је вода била плитка, усправила се и одгурнула се напред повлачећи мршаве ноге као тегове против отпора воде. Када јој је вода дошла отприлике до груди, осврнула

се ка обали: неки ћелави човек с моноклом, у купаћем костиму, истурених маљавих груди, увученог пупка, с пажњом ју је посматрао. Када му је Роузмери узвратила поглед, скинуо је монокл, који му се сакрио међу комичне длаке на грудима, те је сипао себи чашу нечега из флаше коју је држао у руци.

Роузмери је заронила лице у воду и запливала одсечним, четворотактним краулом до сплава. Вода се пружала ка њој, нежно ју је повлачила склањајући је од врелине, натапала јој је косу и ударала јој о углове тела. Окретала се у круг, у круг грлећи воду, уживајући у њој. Кад је доспела до сплава била је задихана, али нека поцрнела жена веома белих зуба погледала ју је са сплава, те се Роузмери, изненада свесна упадљиве белине свог тела, окренула назад и запливала ка обали. Длакави човек који је држао флашу обратио јој се када је изашла.

„Да знате – има ајкула тамо иза сплава.“ Није било јасно које је националности, али говорио је енглески са спорим оксфордским нагласком. „Луче су прождрале два британска морнара из флоте у заливу Жуан.“

„Боже!“, узвикну Роузмери.

„Долазе због смећа које направи флота.“

Склањајући поглед како би ставио до знања да јој се обратио само да би је упозорио, одмакао се два корака и сипао себи још једно пиће.

Свесна свог тела, али не на непријатан начин јер је пажња само мало била усмерена на њу током овог разговора, Роузмери је тражила место да седне. Очито је свака породица полагала право на део песка одмах испред свог сунцобрана; осим тога, многи су свраћали једни код других, сви су ћаскали – владала је атмосфера заједништва коју не би било пристојно нарушити. Мало даље, где је плажа била пуна каменчића и осушене морске траве, налазила се скупина бела попут ње. Лежали су под малим ручним сунцобранима, уместо

оних за плажу, и очигледно су се мање уклапали овде. Између поцрнелих и белих људи, Роузмери је пронашла места и раширила огртач на песак.

Лежећи тако, прво им је чула лавез и осетила како јој њихове шапе обилазе око тела а обриси пролазе између ње и сунца. Дах љубопитљивог пса лебдео јој је топао и нервозан на врату; осећала је како јој кожа ври на топлоти и слушала је тихо и уморно *ва-ваа* таласа који су се повлачили. Сада јој је ухо разабрало засебне гласове и схватила је да је неко кога су презриво звали „онај Норт” киднаповао конобара из кафеа у Кану прошле ноћи како би га претестерисао напола. Ту причу ширила је седокоса жена у вечерњој хаљини, очигледно преосталој од претходне ноћи јер јој је тијара још увек била на глави, а с рамена јој је висила клонула орхидеја. Осећајући неку благу антипатију према њој и њеној дружини, Роузмери им је окренула леђа.

Најближе њој, с друге стране, млада жена лежала је под сводом сунцобрана и преписивала нешто из књиге отворене на песку. Повукла је бретеле купаћег костима с рамена и леђа тако да су јој се леђа – црвенкаста, наранџастосмеђа, истакнута ниском крем-белих бисера – пресијавала на сунцу. Лице јој је било мрко, лепо и тужно. Очи су јој биле на нивоу Роузмериних, али није је видела. Иза ње налазио се згодан мушкарац с качкетом, у трикоу с црвеним пругама; онда жена коју је Роузмери видела на сплаву, и која јој је узвратила поглед сад кад ју је уочила; онда човек дугуљастог лица, злаћане лавље гриве, у плавом трикоу и без икаквог шешира, који је веома озбиљно причао с младићем несумњиво латиноамеричког порекла у црном трикоу, док су обојица чачкали комадиће морске траве у песку. Помислила је да су већином Американци, али јој због нечега нису наликовали на Американце које је недавно виђала.